

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. V. Romana fideicommissi de Marianis. Legitima masculi, ex Statuto excludentis fœminas, an sit tertia totius, etiam pro portionibus sororum; Vel potiùs istarum portiones cadant sub fideicommisso ...

23 vando sub silentio, ac si deducta non essent, constituitur fundamentum in motivo infortunato *disco. procedenti*; quod scilicet Statutum excludens foeminas, easque faciens extraneas, procedat in casu intestatae successionis, non autem ubi defunctus cum testamento eas agnovit, in suas cum legato etiam in causam legitimam; Illud autem motivum pro meo sensu omnino improbabile videtur, ex eisdem rationibus de quibus *ead. disco. proced.* & in aliis *hoc eod. tit.* cum ita ea, quae inducta sunt ad favorem, retorquantur in odium, atque ordinata ad edificandum, impotent destructionem contra utriusque juris principia.

In proposito autem legitimam debitam matri à reliqua hereditate per Statutum exclusam per fratres, legitimam solum sibi reservata, juxta dispositionem 24 Statuti Urbis 146. In una *Romana Doctis* pro Ursula Baratta, consultus pro veritate, quanta esse deberet legitima sibi debita in successione filii ab intestato defuncti, superstiti unico fratre, & sororibus per eum exclusis per aliud Statutum 146. an scilicet habenda esset ratio solius fratris, adeo ut foeminae habenda venient pro non extantibus, & consequenter legitima esset medietas trientis, vel potius foeminae in hoc faceret numerum in damnum matris, reservato videre inter ipsas, & earum fratrem ad cuius favorem faceret partem.

Respondi quod *Rota in Asulanana legitima coram Bualo impress. post Merlin. de leg. dec. 39.* tenet pro matre, ex regula quod legitima debeat esse tertia pars ejus, quod quis habiturus esset ab intestato, & cum hac decisione simpliciter pertransiunt *Fenzon. ad d. Stat. ac alii deducti per Merlin. de leg. lib. 1. tit. 4. § 7. num. 24.* Quamvis autem ubi non haberentur decisiones, & auctoritates in contrarium, quas tunc videre non lieuit, durum esset in foro juxta communem usum in sola parte ratiocinativa oppositum sustinere; Advertentiam tamen quod hac opinio parum mihi probabilis videbatur ex pluribus in praecedentibus infortunatae propositione, quod cum exclusio foeminarum propter masculos in iustorum favorem introducta sit, idcirco in eorum odium retorqueri non debet, ideoque in eorumdem arbitrio repositum est foeminas numerare, vel non numerare, prout eis magis expedit, & consequenter quod masculo volente foeminas numerare, vel quia sit earum renunciatarum, vel quia earumdem portiones sibi accrescere debeant, seu quod sororibus gratificari velit, non videtur prohibendus, quatenus ipse ita velit, & eligat; Cessabat autem in ea facti specie difficultas, eo quia ibi controversia erat cum herede, ad quem dicebam probabilis esse, ut ista facultas utpote in animo latens non transmittatur, ut in *Fanen. sub tit. de success.*

ROMANA
FIDEICOMMISSI
DE MARIANIS
PRO
CORNELIA ALICORNA,
CUM
PAPINIS, ET ALIIS

Causa variè decisus per Rotam, postea concordatum.

Legitima masculi, ex Statuto excludentis
Card. de Luca P. III. de Legit.

foeminas, an sit tertia totius, etiam pro proportionibus sororum; vel potius istarum portiones cadant sub fideicommissio per parentem ordinato.

SUMMARIUM.

- 1 **F**idei series.
- 2 **R**esolutiones causa super hoc puncto.
- 3 **D**e decisionibus in Romana de Lante an portiones foeminarum accrescant fideicommissio.
- 4 **D**e Statuto Urbis 141. & quando procedat necne.
- 5 **Q**uod dicta decisiones non placeant, & de ratione.
- 6 **D**e differentia inter Statutum 141. & 145.
- 7 **R**egula cessante causa &c. limitatur, si effectus est consumatus.
- 8 **A**tento Statuto 141. non intrat questio an foemina faciat numerum.
- 8 **U**bi agitur de casu Statuti 145. improprium est procedere cum Statuto 141.
- 10 **D**e conclusione ut filius gravari possit in eo quod obtinet ex iudicio parentis quomodo intelligatur.

DISC. V.

ORDINATO in eodem testamento per Marianum Marianum, & Claram Alicornam fideicommissio juxta seriem dilucide pro more enarratam apud *Dinoz. de dec. 707.* Postquam dicta decisio, ac etiam aliae plures in causa fideicommissi, ac detractio, aliarumque incidentium prodierunt apud *Rotas inter suas decis. 305. 311. 324. 380. 385. 389. & 428.* Introducta causa in eadem *Rota coram Alberгато*, eaque restricta ad quantitatem legitimam, in cuius causam, Papini, & alii possessores bonorum ab Antonio gravato distractorum, alienationes, seu censuum impositiones sustinere conabantur ideoque bona non subiacere fideicommissio, cuius jure Cornelia veniebat; Ultra alios punctos, praecipuus fuit iste, an foeminarum exclusarum portiones in legitima, accrescerent masculo, vel potius impinguerent fideicommissum, atque sub eo venirent; Posita enim pertinentia ad masculum, resultabat validitas alienationum, de quibus erat questio, dum ita legitima importabat scutos ter mille circiter; E converso autem importabat solum mille atque in prima propositione sub die 5. *Maii 1655.* dictum fuit, quod legitima esset solum tertia tertia; In repositionibus autem sub diebus 12. *Januarii 1660.* & 28. *Januarii 1661.* contrarium dictum fuit, neque causa ulteriorem progressum habuit, quoniam concordia ei finem dedit; Prima verò decisio est impress. par. 12. rec. decis. 12.

Quatenus igitur ad hunc punctum pertinet; Ego; & ceteri Scribentes pro fideicommissario ad probandum, quod legitima liberæ dispositionis masculi, consisteret in sola portione ad limites juris communis ei debita ex persona propria, non autem in portionibus duarum sororum, quae ad favorem fideicommissi materni (de quo solum agebatur) cedere deberent; Deducebamus duas decisiones in *Romana de Lante coram Cocino impress. dec. 99. & 100. post Fenz. ad Statut.* quae circumferuntur tanquam in materia magistrales, & cum quibus proceditur in prima decisione impressa dicta decis. 10. par. 12. rec. num. 16. & seq. In eis enim, recedendo.

à pra-

De LUCA
de
stamentis
et cat.
CUI

à præcedenter firmatis in eadem causa coram *Al-dobrandino* (qui postea fuit *Clem.VIII.*) impress. *decis. 266. par. 1. d'everforum*, deciditur, ut istæ portiones augere debeant patris, vel matris hæreditatem, ideoque cadant sub fideicommissio.

In posterioribus autem decisionibus revocatoriis, admittitur conclusio tanquam vera, sed declaratur, ut procedat quatenus urgeat, ac duret ratio, vel favor agnationis, cui innixum est Statutum *Ur-bis cap. 141.* ex cuius dispositione in dictis decisionibus coram *Coccino* firmatur huiusmodi portio-num accretio ad favorem fideicommissi, quodque propterea dicta ratione cessante, non debeat Statutum suam facere operationem juxta *consil. 10. Gabr. lib. 1. cum aliis in Romana supplementi legitima coram Cerro decis. 267. par. 9. rec. & in alia supplementi legitima 24. Martii 1659. coram eodem*, cum quibus proceditur.

Mihi licet scribenti pro *Cornelia* succumbente, posteriores resolutiones placuerunt, atque probabiles vise sunt, ideoque consului concordiam; Non tamen placuit earum ratio sed fundamentum, cum in hac parte procedi videatur cum æquivoco pro meo iudicio claro, etiam in dictis decisionibus *Coc-cini*, quæ mihi nunquam placuerunt; Eundemque scio fuisse sensum antiquorum Curialium tunc temporis, ut plures ex senioribus mihi retulerunt.

Proceditur etenim cum terminis Statuti *141.* atque in hoc versatur æquivocum; Ut enim *supra disc. 1.* & in aliis præcedentibus, ac etiam alibi pluries advertitur, in Urbe duo habemus Statuta; Unum quod juxta modernam impressionem est in dicto *cap. 141.* aliàs juxta antiquam in *cap. 82.* Et alterum, quod juxta modernam, est *cap. 145.* & juxta antiquam *83.* In primo autem agitur de casu, in quo parens decedat, nulla relicta prole masculina, sed solum fœminina, eique licentia, seu facultas datur favore agnationis inlituendi agnatos transversales, relicta congrua dote uni, vel pluribus filiabus paterno iudicio acquiescere debentibus, quamvis dos esset minor legitima, dummodo sit congrua ex *deductis dicta decis. 267. p. 9. rec. & in aliis*, sed per hoc fœmina non efficitur extranea, quoniam remanet sua, ideoque dos succedit loco legitime, quam Statutum non tollit in totum, sed tantum minuit ad limites congruitatis, unde propterea merito illud plus, quod supra congruitatem remanet ad complementum legitime, utpote à Statuto condonatum patri in gratiam agnationis, in ejus hæreditate remanet subiectum dispositioni, quæ agnationis favore concepta est; Ideoque ubi post terminatam agnationem fideicommissum haberet tractum successivum ad favorem cognatorum, vel extraneorum, non exinde fœmina, jam valide, ac perfecte exclusa prætere potest reintegrationem ex cessante causa; Tum quia Statutum est simpliciter exclusivum, ideoque receptum est reintegrationem non intrare, nisi quando explicitè, vel implicitè illa demandetur ut in sua materia *sub tit. de success.* Tum etiam quia regula ut cessante causa, cesset effectus, inter plures limitationes, illam præcipue patitur, quando effectus est jam consumatus, aded ut sufficiat causam extitisse ex *deductis per Tirrag. ad hanc reg. limit. 12. Rot. apud Mansic. dec. 131. numer. 4.* & communiter quoniam etiam in casu Statuti exclusivi filie propter filium, isto postea decedente cum herede extraneo non per hoc fœmina reintegratur, dum sufficit exclusionis effectum jam perfecte consummatum esse.

Neque attentis terminis istius Statuti intrat inspectio an portio fœminæ exclusæ, accrescat mas-

culo, excludenti; Sive altera quæstio super numero, vel parte, dum his terminis retentis, præsupponitur non existentia masculorum descendendum, atque fœmina non efficitur extranea, sed remanet sua.

Cum igitur in hac facti specie, ex matre fuissent superflites filius masculus, & duæ filie fœminæ, hinc proinde prorsus improprii remanent dicti termini Statuti *141.* cum potius versaremur in terminis alterius Statuti *145.* per quod in arbitrio masculorum positum est fœminas numerare, vel non numerare, eisque eligentibus non numerare, quia nempe nil referat (ut in præsentem) dum tam numerando, quam non numerando, æqualiter est triens, ex quo fœmina habetur pro extranea, ac si non esset in rerum natura, ideoque nulla superest ratio, cur fœminarum portiones remanere debeant in hæreditate parentis, illamque augere, cum ita fingatur quod masculus fuerit solus.

Et quamvis ego scribens more Advocati dederem conclusionem resultantem ex textu in *l. 1. §. 1. quibus ff. de leg. 3.* de qua cæteris relatis in dictis decisionibus coram *Coccino*, ut scilicet filius gravari possit in eo, quod per parentem potest ei auferri, cum tunc in eo dicatur honorari, & consequenter possit gravari, istumque ex auctoritate dictarum decisionum dicebam esse casum, in altera recepta conclusione, quod testator volens, potest fœminam à Statuto effectam extraneam, & consequenter eamque sicuti restituere, atque ita facere cessare statutariam dispositionem; Attamen ponderabam quod ista est facultas, quam lex morientis tribuit ad gratificationem filie fœminæ aliàs exclusæ ut ei illud commodum inferat, non autem ad proprium lucrum, ut scilicet id quod fœminæ non datur, masculo auferatur, ut remaneat in ejus libera hæreditate, quam sub fidei commissi vinculo relinquit etiam filius, & descendentibus, qui in hac parte considerantur potius tanquam extranei, quam tanquam filii in ratione Statuti exclusivi; Et consequenter reflectendo ad veritatem, mihi videbatur quo ista conclusio in suo casu vera, ad rem non esset adaptabilis.

ROMANA

LEGITIMAE

DE ALBERICIS

PRO

CONSTANTIA

CUM

FRANCISCO ALBERICIO FRATRE

Votum arbitramentale.

An relicta filio masculino sola legitima de jure debita, & inlitutis hæredibus filiabus, istæ faciant numerum, & partem ad earum favorem, non obstante Statuto exclusivo, aded ut masculus habeat solum ejus portionem de jure communi competentem. Vel potius obtineat integram tertiam, fœminis non numeratis, nec admissis.

SUMMARIUM.

- ¹ *Alti series.*
- ² *Statutum exclusivum procedit ab intestato, non autem condito testamento.*